

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ

**ЕКОНОМІЧНА СТРАТЕГІЯ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
СФЕРИ ТОРГІВЛІ ТА ПОСЛУГ**

Збірник наукових праць

Видається з 2005 року

Випускається 2 рази на рік

Випуск 1 (27)

Харків
ХДУХТ
2018

УДК 657.1:642.5.024.3/.5:339
ББК 65.9 (4Укр) 42

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки збірник включено до Переліку наукових фахових видань України (наказ № 747 від 13.07.2015).

Свідоцтво про реєстрацію КВ № 22056-11956ПР

Збірник включено до НМБД: Index Copernicus, Google Scholar, Academic Resource Index (Research Bib), Info Base Index, Cite Factor, Scientific Indexing Services (SIS).

Рекомендовано до видання вченою радою Харківського державного університету харчування та торгівлі, протокол засідання № 6 від 28.12.17 р.

Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг : зб. наук. пр. / [редкол. : О. І. Черевко (відпов. ред.) та ін.]. – Харків : ХДУХТ, 2018. – Вип. 1 (27). – 280 с.

Збірник містить статті з бухгалтерського обліку та фінансів, економіки підприємств харчування та торгівлі, міжнародної економіки та зовнішньоекономічної діяльності, менеджменту та маркетингу, наукових основ гуманітарної підготовки студентів.

Збірник розраховано на наукових та практичних працівників, викладачів вищої школи, керівників підприємств торгівлі, аспірантів економічних та торговельних закладів вищої освіти.

УДК 657.1:642.5.024.3/.5:339
ББК 65.9 (4Укр) 42

© Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2018

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор

Черевко О.І., д.т.н., проф.

Заступники
відповідального редактора

Янчева Л.М., к.е.н., проф.
Михайлов В.М., д.т.н., проф.
Чорна М.В., д.е.н., проф.

Відповідальний
секретар

Михайлова О.В., к.е.н.

Члени редакційної колегії

Андросова Т.В., к.е.н., проф. (*ХДУХТ, Україна*)
Архипова В.О., доц. (*ХДУХТ, Україна*)
Борисова А.О., к.психол.н., проф. (*ХДУХТ, Україна*)
Бочуля Т.В., д.е.н., доц. (*ХДУХТ, Україна*)
Бубенко П.Т., д.е.н., проф. (*Північно-Східний науковий центр НАН і МОН, Україна*)
Височін І.В., д.е.н., проф. (*КНТЕУ, Україна*)
Грінько А.П., д.е.н., проф. (*ХДУХТ, Україна*)
Гросул В.А., д.е.н., проф. (*ХДУХТ, Україна*)
Джалагонія Давид, д.е.н., проф. (*Сухумський державний університет, Грузія*)
Жданович О.М., т.в.о. нач. Видавництва (*ХДУХТ, Україна*)
Кобилко Н.А., к.ф.н., ред. I кат. (*ХДУХТ, Україна*)
Колесник А.О., к.т.н., доц. (*ХДУХТ, Україна*)
Краснокутська Н.С., д.е.н., проф. (*ХДУХТ, Україна*)
Крутова А.С., д.е.н., проф. (*ХДУХТ, Україна*)
Маркіна І.А., д.е.н., проф. (*ІДДАА, Україна*)
Миценко Н.Г., д.е.н., проф. (*ЛТЕУ, Україна*)
Олійник О.В., д.е.н., проф. (*ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, Україна*)
Панков Д.О., д.е.н., проф. (*Білоруський державний університет, Республіка Білорусь*)
Пилипенко А.А., д.е.н., проф. (*ХНЕУ, Україна*)
Пічугіна Т.С., д.е.н., проф. (*ХДУХТ, Україна*)
Савицька Н.Л., д.е.н., проф. (*ХДУХТ, Україна*)
Терешкін О.Г., д.т.н., проф. (*ХДУХТ, Україна*)
Ушакова Н.Г., к.е.н., проф. (*ХДУХТ, Україна*)
Филіок Г.М., д.е.н., проф. (*ЛНУ ім. Т. Шевченка, Україна*)
Фітім Деарі, д.е.н., проф. (*Південно-Східний Європейський університет, Республіка Македонія*)
Чернега О.Б., д.е.н., проф. (*ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського, Україна*)
Шталь Т.В., д.е.н., проф. (*ХДУХТ, Україна*)
Янчев А.В., д.е.н., доц. (*ХДУХТ, Україна*)
Яцун Л.М., к.е.н., проф. (*ХДУХТ, Україна*)

Вербицька Вікторія Іванівна, канд. екон. наук, доц., кафедра бухгалтерського обліку і аудиту, Харківський національний автомобільно-дорожній університет. Адреса: вул. Ярослава Мудрого, 25, м. Харків, 61002, Україна. E-mail: verbytska@i.ua.

Вербицкая Виктория Ивановна, канд. экон. наук, доц., кафедра бухгалтерского учета и аудита, Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет. Адрес: ул. Ярослава Мудрого, 25, г. Харьков, 61002, Украина. E-mail: verbytska@i.ua.

Verbytska Viktoriia, PhD in Economics, Associate Professor, Kharkiv National Automobile and Highway University. Address: Yaroslava Mudrogo st, 25, Kharkiv, 61002, Ukraine. E-mail: verbytska@i.ua.
DOI: 10.5281/zenodo.1303840

УДК 65.012.45:339.9

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В.О. Козуб

Розглянуто теоретичні аспекти інформаційного забезпечення підприємства. Наведено схему системи інформаційних комунікацій між структурними підрозділами підприємства харчової промисловості. Запропоновано механізм формування інформаційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві. Надано характеристику інформаційного забезпечення елементів зовнішнього середовища зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) підприємства. Наведено модель структуризації інформаційного простору підприємства у сфері ЗЕД.

Ключові слова: інформація, інформаційна система, інформаційне забезпечення, інформаційний простір, підприємство, зовнішньоекономічна діяльність.

ФОРМИРОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

В.А. Козуб

Рассмотрены теоретические аспекты информационного обеспечения предприятия. Представлена схема системы информационных коммуникаций

© Козуб В.О., 2018

между структурными подразделениями предприятия пищевой промышленности. Предложен механизм формирования информационного обеспечения внешнеэкономической деятельности на предприятии. Охарактеризовано информационное обеспечение элементов внешней среды внешнеэкономической деятельности предприятия. Представлена модель структуризации информационного пространства предприятия в сфере ВЭД.

Ключевые слова: информация, информационная система, информационное обеспечение, информационное пространство, предприятие, внешнеэкономическая деятельность.

FORMATION OF INFORMATION SUPPORT OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY OF AN ENTERPRISE

V. Kozub

The purpose of the article is to substantiate the recommendations on the formation of mechanism for information support of foreign economic activities of food industry enterprises. The concepts "information", "information support", "information system", "information model" are characterized. Theoretical aspects and features of information support of the industrial enterprise are examined. The advantages of using modern automation methods in industrial enterprises are determined. The authors present general scheme of the system of information communications between the structural divisions of food industry enterprises and inter-linkages between the main parties of the internal information support at the industrial enterprise: information user, analyst-executor and registrar.

It is suggested to use tools in the form of their own information bases, models, IT programs, special international agencies and international data bases for the information provision of foreign economic activities of food industry enterprises. Information support of the elements of the external environment of foreign economic activities of the enterprise (demand, supply, infrastructure, methods of competition in a certain market, innovative production technologies, peculiarities of foreign economic activities in a particular region) is characterized.

The mechanism for the formation of information support of foreign economic activities at the enterprise is suggested. Basic components of the information space at the industrial enterprise, namely hierarchical network of the enterprise divisions, channels of communication relations and information funds, are determined. An appropriate structuring algorithm for effective information technologies exchange has been developed in order to ensure the unanimity of information space formed at the enterprise. They include: hierarchical model of communication relations; means of information flows and funds formation; routes of information revenues; traffic information channels. The influence of information support on the efficiency of foreign economic activities of food industry enterprises is characterized.

Keywords: information, information system, information support, information space, enterprise, foreign economic activity.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Процес управління поточною діяльністю та стратегічними змінами на промислових підприємствах об'єктивно заснований на різноманітній інформації, що використовується для прийняття управлінських рішень. Своєчасність і достовірність управлінської інформації, підвищення рівня інформаційного забезпечення діяльності підприємства приводить до збільшення оперативності процесу прийняття управлінських рішень, диверсифікації, зростання показників ефективності діяльності підприємства, стабілізації його фінансового стану. Отже, комплекс джерел і засобів збору та обробки інформації є одним із важливих чинників забезпечення економічної стабільності промислового підприємства і веде до посилення конкурентних позицій підприємства на міжнародному ринку товарів та послуг. Сьогодні особливої актуальності набуває формування стратегії та етапів переходу від нагромадження інформаційних ресурсів підприємства загалом до перетворення їх у цілісну, орієнтовану на користувачів ефективну систему інформаційного забезпечення, особливо в зовнішньоекономічній сфері. Це обумовлює необхідність вивчення зарубіжного і вітчизняного досвіду та особливостей формування механізму інформаційного забезпечення ЗЕД.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження питань розвитку інформаційного забезпечення підприємства зробили такі вчені: О. Малахова [1], Т. Нікітина, Т. Долгова [2], Е. Петриченко [3], С. Сіліон [4], Б. Панов [5], А. Леонтьєва [6], М. Ал-Меррі Гаїс [7], Т. Гамзатов [8], Т. Писаренко [9], О. Коваленко [9], Т. Єршова [11] та ін. Однак недостатньо вивченими залишаються питання інформаційного забезпечення саме зовнішньоекономічної діяльності підприємств харчової промисловості.

Метою статті є обґрунтування рекомендацій із формування механізму інформаційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств харчової промисловості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інформатизація підприємств харчової промисловості передбачає створення єдиного інформаційного простору, доступного для всіх товаровиробників галузі та їх партнерів; освоєння інноваційних технологій із використанням сучасного потенціалу розрахункової техніки; перехід до використання новітніх інформаційних технологій у сфері управління виробництвом на всіх рівнях; широке використання техніки в наукових, дослідницьких та проектних розробках і повинна забезпечити раціональне та якісне використання основних фондів; підвищення ефективності прийнятих рішень в структурах та ланках управління тощо.

Під інформацією мають на увазі відомості, значення економічних показників, що є об'єктами зберігання, обробки і передачі та використовуються в процесі аналізу і прийняття економічних рішень в управлінні. Інформація є необхідним ресурсом, від кількісних і якісних характеристик якого залежить ефективність прийнятих рішень та, як наслідок, управління [3]. Міжнародні стандарти фінансової звітності виділяють такі якісні характеристики інформації, як доцільність, надійність, порівнянність і зрозумілість. Інформація усуває невизначеність, дозволяє дослідити стан об'єктів, форми і методи діяльності. В умовах ринкової нестабільності економічна інформація відіграє визначальну роль в обґрунтуванні управлінських рішень і управлінні підприємством загалом, оскільки включає розрахунки економічних показників, результатів господарської діяльності тощо.

Поняттю інформаційного забезпечення різними авторами надається різне змістове наповнення. Так, у працях [1, с. 253–256; 3, с. 24–30; 4, с. 90–95] інформаційне забезпечення визначено як «інформація, необхідна для управління економічними процесами, що міститься в базах даних інформаційних систем» з однієї сторони, і «як створення інформаційних умов функціонування системи, забезпечення необхідною інформацією, включення в систему засобів пошуку, зберігання, накопичення, передачі, обробки інформації, організація сховищ даних» – з іншої.

Отже, інформаційне забезпечення – важливий елемент автоматизованих інформаційних систем, що забезпечує таку організацію і подання інформації, які б відповідали будь-яким вимогам показників, а також умовам автоматизованих технологій. Створення інформаційного забезпечення здійснюється в тісному зв'язку з технологією автоматизованої обробки даних і програмним забезпеченням.

Під інформаційною системою мають на увазі взаємопов'язану сукупність суб'єктів, об'єктів і відносин, що виникають між ними в процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання інформаційних ресурсів на основі застосовуваної технології [6, с. 210–215]. Уведення такої технології сприяє отриманню раціональніших варіантів розв'язання управлінських завдань за рахунок впровадження математичних методів та інтелектуальних систем; звільненню працівників від рутинної праці внаслідок її автоматизації; забезпеченню достовірності інформації; удосконаленню структури потоків інформації та системи документообігу на промисловому підприємстві [5]. Підвищення ефективності інформаційних систем досягається шляхом їх наскрізної побудови і сумісного вживання, що

дозволяє усунути дублювання і забезпечити багаторазове і повне використання інформації, установити певні інтеграційні зв'язки, обмежити кількість показників, іншими словами, зменшити обсяг інформаційних потоків [2, с. 133].

Інформаційні системи є основою інформаційних моделей, якими називають схему потоків інформації, використовуваної в процесі управління, що відображає різні процедури виконання функцій управління промисловим підприємством та показує зв'язок вхідних і вихідних документів і показників за кожною окремою задачею. На сьогодні день найбільшого поширення набули автоматизовані інформаційні системи, що базуються на використанні засобів і можливостей обчислювальної техніки і є ефективними інструментами в управлінні підприємством [7, с. 74–80].

Вважаємо, що використання інформаційних технологій для управління промисловим підприємством робить його більш конкурентоспроможним завдяки підвищенню його керованості й адаптованості до змін ринкової кон'юнктури. Зауважимо, що на рівні підприємств мають бути створені внутрішні умови, що визначають управлінські рішення, спрямовані на оцінку і вибір перспективної форми господарювання, обґрунтування ефективної виробничої структури й організації виробництва, що забезпечує збалансованість виробничих ресурсів [8, с. 80–83]. Так, для забезпечення управління підприємством харчової промисловості в умовах невизначеності галузевого ринку необхідне створення інструментарію у вигляді інформаційної бази, методів, алгоритмів і моделей, що дозволить отримувати оперативні відомості, необхідні для управління.

Програмне забезпечення підтримки прийняття управлінських рішень можна умовно розділити на такі групи, як управління документообігом, оптимізація і вибір, моделювання, програмно-цільове управління, системний аналіз, експертиза, пошуково-довідкове забезпечення, статистичний аналіз, подання даних, облік та звітність тощо. Ураховуючи тенденцію до інтеграції підприємства-виробники програмного забезпечення об'єднують у прикладних продуктах розв'язання одразу декількох завдань і навіть створюють інтегровані системи підтримки управлінських рішень [7, с. 74–80].

На основі вищевикладеного можна зробити висновок про те, що сучасні методи автоматизації дозволяють:

- підвищити ефективність управління за рахунок забезпечення керівників і фахівців максимально повною, оперативною та достовірною інформацією на основі єдиного сховища даних;
- поліпшити діловодство за допомогою оптимізації та стандартизації документообігу;

- забезпечити надійний облік і контроль надходжень і витрат коштів на всіх рівнях управління;
- надати можливість керівникам середньої і нижньої ланок аналізувати діяльність своїх підрозділів і оперативно готувати аналітичні звіти для керівництва і суміжних відділів;
- підвищити ефективність обміну даними між окремими підрозділами, філіями і центральним апаратом;
- гарантувати безпеку і цілісність даних на всіх етапах обробки інформації тощо.

Загальну схему системи інформаційних комунікацій між структурними підрозділами підприємств харчової промисловості можна представити схемою взаємозв'язків підрозділів промислового підприємства і системою передачі інформації як по горизонталі (між відділами), так і по вертикалі (із нижчих за рангом підрозділів у вищі) [8]. Взаємозв'язки між основними суб'єктами внутрішнього інформаційного забезпечення промислового підприємства: користувачем інформації («менеджер»), аналітиком-виконавцем («плановий відділ») та реєстратором («виробничий відділ») наведено на рис. 1.

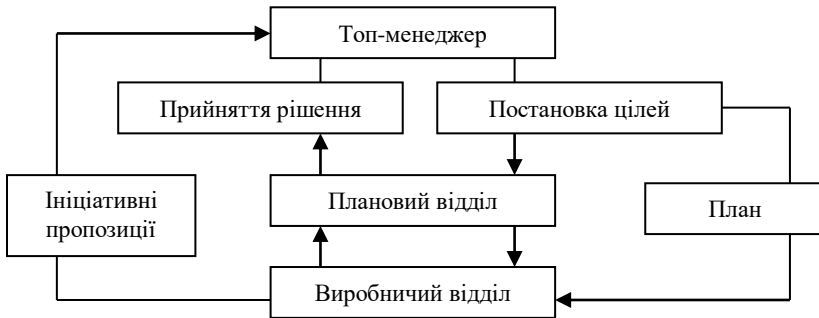

Рис. 1. Система зв'язків під час передачі інформації на промисловому підприємстві

Для забезпечення управління підприємством харчової промисловості необхідне створення інструментарію у вигляді інформаційної бази, алгоритмів і моделей, що дозволять отримувати оперативні відомості, необхідні для управління. Промисловому підприємству необхідно мати власну базу даних, яка складається зі звітностей, SWOT-аналізу та інших моделей і матриць, IT-програм. Також існує необхідність у зверненні до спеціальних міжнародних агентств та опрацювання міжнародних баз даних, відомості з яких структуруються в єдиний масив даних за напрямками діяльності за допомогою спеціального програмного забезпечення.

На особливу увагу заслуговує забезпечення підприємства харчової промисловості інформацією про основні елементи зовнішнього середовища, зокрема: попит на представлену продукцію та задоволення потреб споживачів; пропозицію як товарів-субститутів, так і компонентів; інфраструктуру; методи ведення конкуренції на певному ринку; помилки підприємств (конкурентів) у цій галузі; інноваційні технології виробництва; особливості ведення зовнішньоекономічної діяльності в певному регіоні (мито, юридичні та економічні обмеження) [9]. Із цією метою створюються міжнародні бази даних, де збирається та зручно подається інформація про законодавче підґрунтя ЗЕД, митні ставки, основних гравців ринку. Інформаційне забезпечення ЗЕД підприємства формують елементи, які гарантують ефективне функціонування підприємства на зовнішніх ринках. Механізм формування інформаційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві харчової промисловості наведено на рис. 2.

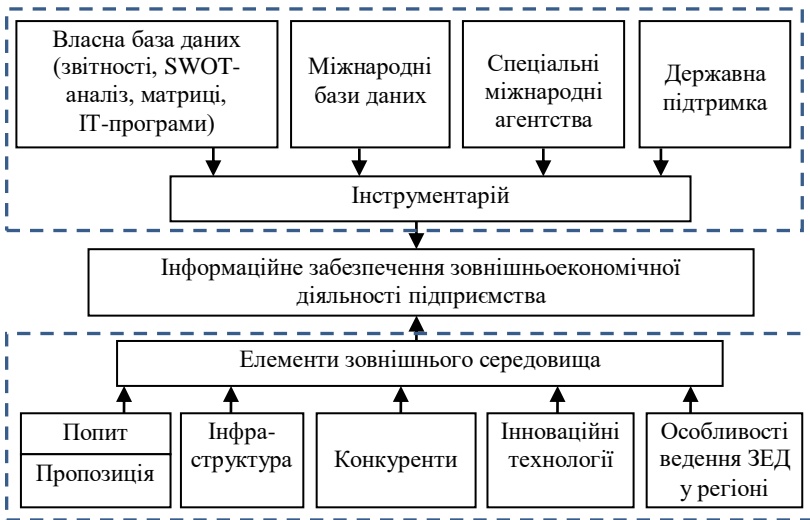

Рис. 2. Механізм формування інформаційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві

Використання програмного забезпечення обробки даних і проведення комплексу розрахунків, передбачених методами економічного аналізу, створює можливість здійснювати для великої кількості об'єктів розрахунок і аналіз динаміки цілого ряду

підсумкових фінансових та економічних показників, а також дає можливість рейтингової оцінки аналізованих промислових підприємств і прогнозування їх економічного стану в динаміці, на основі чого можна зробити висновки про рівень і якість управлінських рішень, що приймаються керівництвом підприємств. Більше того, створена єдина інформаційна база даних має бути з можливістю звернення до неї та отримання необхідних даних будь-яким зацікавленим користувачем усередині підприємства.

Дослідження пропозиції на ринку ІТ-продуктів із метою виявлення бюджетного варіанта програмного забезпечення ведення зовнішньоекономічної діяльності підприємства дозволяє запропонувати використання програми «QD Professional», яка дає можливість підприємству отримати доступ до таких функцій: роз'яснення чинного законодавства України у сфері ЗЕД; створення єдиної бази клієнтів і партнерів; декларування, заповнення митних документів; розрахунок платежів і сум контрактів, у тому числі у валюті договору; економія часу; економія на зверненні до спеціальних міжнародних інформаційних агентств.

Вважаємо за необхідне акцентувати увагу на тому, що під час формування інформаційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві важливе значення має організація комунікаційних зв'язків, а також процес збору, передачі та обробки інформації, корисної для прийняття управлінських рішень.

Для забезпечення єдності сформованого на підприємстві інформаційного простору необхідно розробити ефективні технології інформаційного обміну, які включають: ієрархічну модель комунікаційних відносин; засоби формування інформаційних потоків і фондів; мережу маршрутів інформаційних надходжень; канали руху інформації [10, с. 96–101]. Сутність запропонованої технології полягає в тому, щоб створити систему каталогів та інформаційні фонди, забезпечити систематичне обслуговування користувачів разом із виконанням разових запитів, використовуючи при цьому зворотний зв'язок. Особливістю інформаційного простору є наявність багатосторонніх потоків інформації, що забезпечують як її споживання і накопичення, так і розширене відтворення. Єдиний інформаційний простір допомагає реалізовувати цілі й завдання, що стоять перед підприємством на зовнішньому ринку. Компонентами інформаційного простору є ієрархічна мережа підрозділів підприємства, канали комунікаційних відносин та інформаційні фонди. Для структуризації інформаційного простору розроблено модель, що дозволяє здійснювати ефективне інформаційне обслуговування (рис. 3).

Інформаційні потоки організуються таким чином, щоб не порушувалась єдність інформації, що подається, зберігалось

функціональне призначення блоку інформації, зміст матеріалів відповідав потребам певної категорії користувачів інформації [11, с. 44–46].

Отже, інтеграція інформаційної підсистеми управління зовнішньоекономічною діяльністю промислового підприємства в загальну інформаційну систему підприємства дозволить зробити прозорими для керівництва всі фінансові та матеріальні потоки; надавати повну інформацію для економічно доцільного стратегічного планування розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства з наданням відповідних рекомендацій; проводити безперервний аудит ЗЕД підприємства за обраними показниками; своєчасно виявляти тенденції порушення встановленого напрямку розвитку ЗЕД та визначати стратегічні резерви, за рахунок яких можна забезпечити підвищення ефективності ЗЕД підприємства.

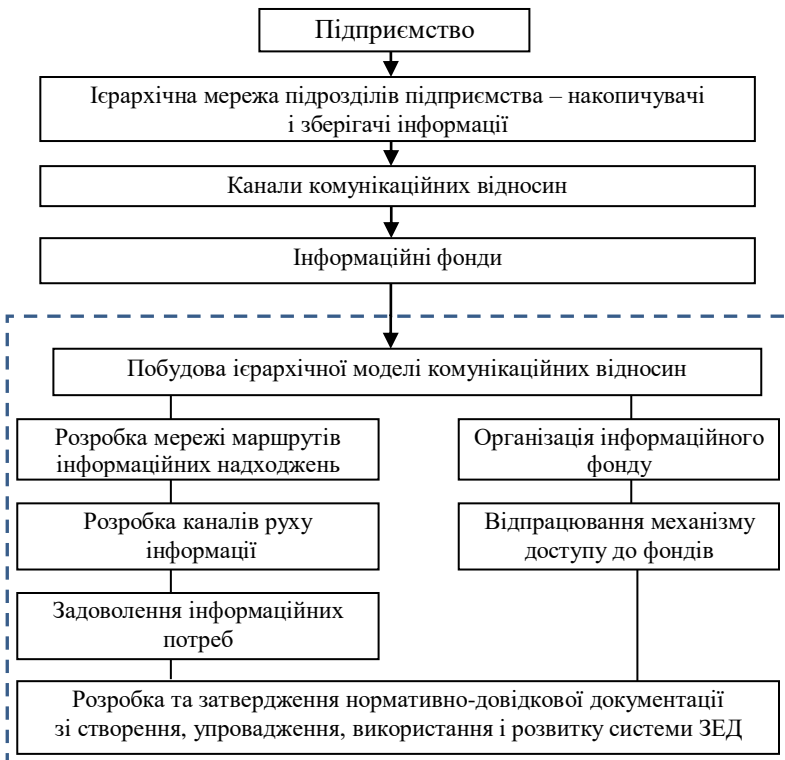

Рис. 3. Модель структуризації інформаційного простору підприємства у сфері ЗЕД (складено за матеріалами [10; 11])

Висновки. Інформація являє собою стратегічний ресурс підприємства, а під час її обробки й аналіз слід використовувати загальновізнані наукові методи системного аналізу, статистичного аналізу, експертних оцінок, прогнозування тощо. Використання інформаційних технологій для управління промисловим підприємством робить його більш конкурентоспроможним завдяки підвищенню його керованості й адаптованості до змін ринкової кон'юнктури. Упровадження механізму інформаційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності на підприємствах України дозволить покращити процеси пошуку, накопичення та аналізу даних, що дасть можливість своєчасно проводити тактичне управління зовнішньоекономічною діяльністю промислового підприємства харчової промисловості.

Список джерел інформації / References

1. Малахова О. В. Сущность информационного обеспечения и его роль в инновационной деятельности / О. В. Малахова // ТДР. – 2013. – № 5. – С. 24–30.

Malahova, O. (2013), "Essence of dataware and his role are in innovative activity" ["Sushhnost' informacionnogo obespechenija i ego rol' v innovacionnoj dejatel'nosti", TDR], TDR, No. 5, pp. 24-30.

2. Никитина Ю. В. Корпоративные информационные системы в управлении предприятием / Ю. В. Никитина, Т. Г. Долгова // Актуальные проблемы авиации и космонавтики. – 2013. – № 9. – С. 433–434.

Nikitina, Ju., Dolgova, T. (2013), "Corporate informative systems in a management by an enterprise" ["Korporativnye informacionnye sistemy v upravlenii predprijatijem", Aktual'nye problemy aviacii i kosmonavтики], Issues of the day of aviation and cosmonautics, No. 9, pp. 433-434.

3. Петриченко Е. А. Рыночная сущность понятия «информация» / Е. А. Петриченко // Фундаментальные исследования. – 2014. – № 8-1. – С. 253–256.

Petrichenko, E. (2014), "Market essence of concept "information" ["Rynochnaja sushhnost' ponjatija "informacija", Fundamental'nye issledovanija], Fundamental researches, No. 8-1, pp. 253-256.

4. Силион С. С. Сущность финансовой политики организации и ее информационное обеспечение / С. С. Силион // Экономика и управление в XXI веке: тенденции развития. – 2014. – № 18. – С. 90–95.

Silion, S. (2014), "Essence of financial politics of organization and her dataware" ["Sushhnost' finansovoj politiki organizacii i ee informacionnoe obespechenie", Ekonomika i upravlenie v XXI veke: tendencii razvitija], Economy and management in the XXI century: of tendency of development, No. 18, pp. 90-95.

5. Панов Б. В. Информационные системы в экономике / Б. В. Панов, В. А. Шабалов // Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований. – 2012. – № 9. – С. 133.

Panov, B., Shabalov, V., (2012), "Informative systems in the economy" ["Informacionnye sistemy v jekonomike", Mezhdunarodnyj zhurnal prikladnyh i

fundamental'nyh issledovaniy], *International magazine of the applied and fundamental researches*, No. 9, 133 p.

6. Леонтьева А. К. Информационно-аналитические системы в управлении предприятием / А. К. Леонтьева, М. В. Перова // *Экономика и управление: анализ тенденций и перспектив развития*. – 2014. – № 16. – С. 210–215.

Leont'eva, A., Perova, M., (2014), "Research and information systems in a management by the enterprise" ["Informacionno-analiticheskie sistemy v upravlenii predpriyatijem"], *Jekonomika i upravlenie: analiz tendencij i perspektiv razvitiya*, *Economy and management: analysis of tendencies and prospects of development*, No. 16, pp. 210-215.

7. Ал-Мерри Гаис М. С. Информационные технологии в системе управления предприятием / М. С. Ал-Мерри Гаис // *Перспективы развития информационных технологий*. – 2014. – № 20. – С. 74–80.

Al-Merri Gais M., (2014), "Information technologies in control system by the enterprise" ["Informacionnye tehnologii v sisteme upravlenija predpriyatijem"], *Perspektivy razvitiya informacionnyh tehnologij*, *Prospects of development of information technologies*, No. 20, pp. 74-80.

8. Гамзатов Т. Г. Особенности построения информационной системы управления производственным предприятием / Т. Г. Гамзатов, М. А. Саидов // *ТДР*. – 2010. – № 4. – С. 80–83.

Gamzatov, T., Saidov, M., (2010), "Features of construction of management information by a productive enterprise" ["Osobennosti postroeniya informacionnoj sistemy upravlenija proizvodstvennym predpriyatijem"], *TDR*, *TDR*, No. 4, pp. 80-83.

9. Інформаційне забезпечення інноваційного розвитку: світовий та вітчизняний досвід [Електронний ресурс] : монографія / Т. В. Писаренко, Т. К. Кваша, Н. В. Березняк, О. В. Прудка. – К. : УкрІНТЕІ 2015. – 239 с. – Режим доступу : https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2731/informza_besp5.pdf

Pisarenko, T., Kvasha, T., Bereznyak, N., Prudka, O., (2015), *Information support of innovative development: world and national experience: monograph* [*Informacijne zabezpechennja innovacijnogo rozvitku: svitovij ta vitchiznjanij dosvid: monograph*], available at: https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2731/informza_besp5.pdf

10. Коваленко Е. А. Введение в теорию информационного пространства организации / Е. А. Коваленко // *Экономика и современный менеджмент: теория и практика*. – 2013. – № 29. – С. 96–101.

Kovalenko, E. (2013), "Introduction to the theory of the information space of the organization" ["Vvedenie v teoriyu informacionnogo prostranstva organizacii"], *Ekonomika i sovremennij menedzhment: teoriya i praktika*, *Economics and Modern Management: Theory and Practice*, No. 29, pp. 96-101.

11. Ершова Т. Б. Единое информационное пространство предприятия как условие качества его информационного взаимодействия / Т. Б. Ершова // *ТДР*. – 2010. – № 8. – С. 44–46.

Ershova, T. (2010), ["Edinoe informacionnoe prostranstvo predpriyatiya kak uslovie kachestva ego informacionnogo vzaimodejstviya"], *TDR*, *TDR*, No. 8, pp. 44-46.

Козуб Вікторія Олександрівна, канд. екон. наук, доц., кафедра міжнародної економіки, Харківський державний університет харчування та торгівлі. Адреса: вул. Танкопія, 31/2, м. Харків, Україна, 61091. Тел.: 0677055426; e-mail: kozub.viktoria71@gmail.com.

Козуб Виктория Александровна, канд. экон. наук, доц., кафедра международной экономики, Харьковский государственный университет питания и торговли. Адрес: ул. Танкопия, 31/2, г. Харьков, Украина, 61091. Тел.: 0677055426; e-mail: kozub.viktoria71@gmail.com.

Kozub Victoria, Candidate of Sciences (comparable to the academic degree of Doctor of Philosophy, PhD), Associate Professor, department of international economics, Kharkiv State University of Food Technology and Trade. Address: Tankopiya str., 31/2, Kharkiv, Ukraine, 61091. Tel.: 0677055426; e-mail: kozub.viktoria71@gmail.com.
DOI: 10.5281/zenodo.1303851

УДК 005.336

AGENCY PROBLEMS AS A THREAT FOR INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF UKRAINIAN CORPORATIONS UNDER CONDITIONS OF EUROINTEGRATION

K. Velychko, G. Shapoval

The definition of “corporate conflicts” in the system of corporate security is analyzed, and their main classification characteristics are determined. The influence of corporate conflicts on the investment attractiveness of Ukrainian corporations is studied. Based on the study of international experience in combating corporate conflicts and taking into account peculiarities of Ukrainian legislation, an approach to managing corporate conflicts of Ukrainian corporations is proposed. It is aimed at increasing their investment attractiveness.

Keywords: corporate conflicts, investment attractiveness, mediation.

КОРПОРАТИВНІ КОНФЛІКТИ ЯК ЗАГРОЗА ІНВЕСТИЦІЙНІЙ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КОРПОРАЦІЙ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

К.Ю. Величко, Г.М. Шаповал

Проаналізовано трактування поняття «корпоративні конфлікти» в системі корпоративної безпеки та визначено його основні класифікаційні характеристики: місцезнаходження, учасники (суб'єкти) та об'єкти корпоративних конфліктів. Визначено рівні корпоративної безпеки з

Зміст

Секція 1. ОБЛІК І ФІНАНСИ

Горошанська О.О., Маккі Л.М. Фінансовий потенціал підприємства: теоретичний аспект	7
Крутова А.С. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства як об'єкт облікового моделювання (англ. мовою)	16

Секція 2. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ

Нестеренко О.М., Бугріменко Р.М., Сахненко О.І., Смірнова П.В. Людський капітал: соціальна значущість та ефективність вкладень	27
Волосов А.М. Розвиток теорії конкурентних переваг	36
Чорна М.В., Бугріменко Р.М., Зонвіре О. Технологія формування конкурентних переваг торговельного підприємства (англ. мовою)..	47
Погожих М.І., Софронова М.С. Метод формування бази даних для задачі оптимального планування діяльності підприємства....	56
Гросул В.А., Дядюк М.А., Зубков С.О. Сучасний досвід, проблеми та перспективи розвитку молодіжного підприємництва в Україні ...	66
Козуб С.О. Особливості формування фінансових результатів підприємств торгівлі	82
Смольнякова Н.М., Михайлова О.В., Гайдар Н.О. Особливість діяльності підприємств вітчизняного ритейлу в умовах євроінтеграції (англ. мовою)	92
Лисак Г.Г., Андріюк Е.І. Суть, причини та фактори виникнення кризових явищ	102

Секція 3. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Чорна М.В., Бредіхін В.М., Вербицька В.І. Кластерний підхід до розробки стратегії інноваційного розвитку регіонів.....	111
Козуб В.О. Формування інформаційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства	121
Величко К.Ю., Шаповал Г.М. Корпоративні конфлікти як загроза інвестиційній привабливості українських корпорацій в умовах євроінтеграції (англ. мовою)	132

Секція 4. МЕНЕДЖМЕНТ І МАРКЕТИНГ

Науменко Т.О., Жувагіна І.О. Визначення підходів до побудови управлінських моделей успішного розвитку рекреаційних регіонів України	141
Олініченко К.С., Прядко О.М., Чміль Г.Л., Шкреба Д.С. Вплив освітніх технологій на маркетингову політику закладу вищої освіти.....	150
Бубенець І.Г., Артеменко В.С., Кухарьонюк О.К., Коновалова Т.В. Інформаційно-комунікаційні методи менеджменту в освіті як чинник інтенсифікації навчального процесу	162
Власенко І.В. Аналіз міжнародних туристичних потоків України... ..	175
Забродська Г.І., Забродська Л.Д., Пічугіна Т.С. Організаційно-економічне забезпечення функціонування туристичного підприємства.....	183
Жегус О.В. Стратегічний аналіз як інформаційна основа прийняття маркетингових рішень у закладах вищої освіти.....	196
Жегус О.В., Афанасьєва О.П., Парцирна Т.М. Особливості розвитку роздрібної торгівлі України в умовах діджиталізації....	209
Чукурна О.П., Ніщенко В.С., Михайлова М.В., Одиноків Р.Д. Удосконалення системи складської логістики в контексті технологій «Індустрії 4.0»	220
Ілляшенко О.В., Шкарупета О.О. Соціальна система як об'єкт безпеки	233
Ілляшенко О.В. Теоретичні основи формування обліково-аналітичного забезпечення управління на підприємствах водопостачання та водовідведення.....	247

Секція 5. НАУКОВІ ОСНОВИ ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Скрынник Н.А. Аспекты гуманитарной подготовки студентов УВО к вопросу рассмотрения творческого метода А.Ф. Писемского в научном освещении XIX века	260
Алфавітний покажчик.....	269
Вимоги до оформлення статей.....	274